

Aan de raad van de gemeente
LEIDSCHENDAM-VOORBURG

**Leidschendam-
Voorburg**

Datum 31 oktober 2023

Nummer 3528

Onderwerp Raadsvoorstel voornemen tot opvang asielkinderen

Portefeuillehouder Wethouder Bremer

1. Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit

- a. naast hetgeen in het raadsvoorstel is opgenomen geen aanvullende wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen.

2. Aanleiding

In de zomer van 2022 werd de opvang van asielzoekers nationaal een crisissituatie. De beelden van tentenkampen op Ter Apel staan nog scherp op het netvlies. Bijzonder schrijnend was de situatie rondom de opvang van kinderen die alleen gevlucht zijn. Een jaar later is er landelijk nog steeds een groot tekort aan asiel opvangplekken en wordt er aanhoudend een dringend beroep gedaan op gemeenten.

Het COA heeft ook onze gemeente meerdere malen gevraagd wat de gemeente kan bijdragen aan opvangplekken. In de afgelopen periode zijn de mogelijkheden in Leidschendam-Voorburg verkend en besproken met het COA. In deze gesprekken kwam opnieuw de dringende behoefte aan kleinschaligere opvangplekken voor kinderen aan de orde. Uit de nadere verkenning in onze gemeente blijkt dat het kantoorpand Overgoo 5 in Leidschendam geschikt te maken is voor tijdelijke opvang van asielkinderen (14-17 jaar). Het pand is beschikbaar tot uiterlijk eind 2026 zodat de al geplande locatieontwikkeling niet vertraagt.

Het college staat hier positief tegenover en heeft besloten in te stemmen met de opvang van alleenstaande asielkinderen in het pand aan de Overgoo 5. De gemeente pakt hiermee haar maatschappelijke verantwoordelijkheid en anticipeert op de spreidingswet waarbij gemeenten asielopvangvoorzieningen mogelijk moeten maken (Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen).

Het college wil alleen meewerken aan het inrichten van de opvang na: 1) goed overleg met omwonenden en betrokken organisaties en 2) inbreng van de gemeenteraad via een wensen en bedenkingen procedure.

Met dit voorstel wordt de raad geïnformeerd over het voorgenomen besluit, de samenwerking met het COA en de communicatie met omwonenden. Ook wordt de raad met dit voorstel verzocht om haar wensen en bedenkingen kenbaar te maken zodat deze meegenomen kunnen worden in de verdere procedure.

3. Afwegingen

Het college is naar aanleiding van de landelijke crisis in de asielketen in contact gekomen met het COA over de mogelijkheden voor een opvanglocatie in Leidschendam-Voorburg. De afgelopen jaren heeft het college meerdere keren een verkenning uitgevoerd voor mogelijke locaties, bijvoorbeeld voor de opvang van Oekraïense ontheemden. Deze informatie bood een basis voor de gesprekken.

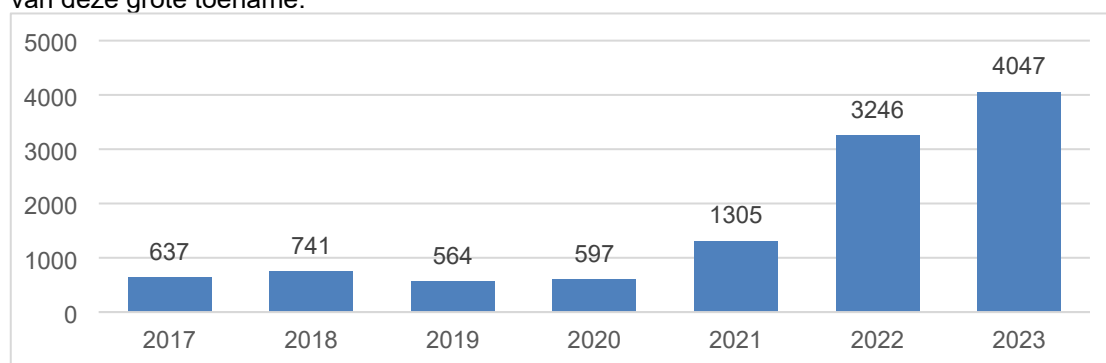
De eigenaar heeft Overgoo 5 in het verleden bij het COA aangemeld. Het pand heeft een oppervlakte van 2.150 m² en heeft een kantoorbestemming. Het ligt schuin tegenover het pand dat vorig jaar is getransformeerd van bedrijfsruimte naar opvanglocatie voor Oekraïense vluchtelingen, Vlietweg 16-17.

Het COA heeft de locaties getoetst aan de hand van haar criteria. Hieruit werd duidelijk dat de locatie op Overgoo 5 geschikt was voor opvang. De locatie is geschikt voor de opvang van maximaal 80 kinderen tussen de 14-17 jaar oud die zonder ouders of bekenden gevlucht zijn en in Nederland asiel aanvragen; Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV'ers).

Opvang van asielkinderen

Asielkinderen verblijven in speciale opvanglocaties. Zij krijgen opvang en begeleiding van het COA in speciale AMV-opvang. Speciaal, omdat de combinatie van jong, vreemdeling en alleenstaand andere aandacht vergt dan opvang van volwassenen. De opvanglocaties voor de asielkinderen zijn kleiner, er is veel begeleiding en de kinderen hebben recht op onderwijs.

Landelijk is er een groot tekort aan opvangplekken voor asielkinderen. Dit tekort komt onder andere door de verhoogde instroom van asielkinderen. Onderstaande grafiek geeft een weergave van deze grote toename.

Grafiek 1: © COA - september 2023

Spreidingwet

Het realiseren van een opvanglocatie raakt de landelijke ontwikkelingen rondom de Spreidingswet. Deze wet wordt als noodzakelijk gezien om een uitweg te creëren voor de structurele landelijke crisis in de asielopvang. Met deze wet krijgen gemeenten een (dwingende) wettelijke taak in de opvang van asielzoekers.

Naar aanleiding van deze crisis en de verwachte spreidingswet, zijn er dit jaar ook regionaal bestuurlijke gesprekken gevoerd over hoe de regio gezamenlijk deze reeks opgaven en crisissen het hoofd kan bieden. De oplossing is nog niet gevonden en de opgaven zijn onverminderd hoog. Het college is dan ook van mening dat zij moet kijken hoe en waar zij kan bijdragen aan het oplossen van deze crisis.

Bij het schrijven van dit raadsvoorstel is nog geen duidelijkheid over de stemmingen in de Staten-Generaal. Tegelijkertijd blijft de noodtoestand in de asielopvang van kracht en blijft er een dringend beroep op gemeenten om vooruitlopend op de verwachte wet, opvangplekken te realiseren. Voor Leidschendam-Voorburg kan de spreidingswet mogelijk een opgave van 300+ te realiseren plekken betekenen. Met dit besluit anticipeert het college op de verwachte wet en pakt zij haar maatschappelijke verantwoordelijkheid in de crisis voorhanden.

4. Samenwerking met COA

De realisatie van een opvanglocatie is een complex proces dat om een integrale aanpak vraagt. Het college heeft gekozen voor een projectmatige aanpak en heeft daarvoor een plan van aanpak vastgesteld. Met dit plan wordt een zorgvuldig proces doorlopen. Zowel in de verkenning-, en voorbereidingsfase als bij de besluitvorming en realisatie. Ook is er aandacht voor de periode van beheer en de uiteindelijke beëindiging. In al deze fasen trekken de gemeente en het COA samen op, ieder vanuit zijn of haar rol en verantwoordelijkheid.

De eerste fase, de verkenningfase is afgerond. De voorbereidingsfase is gestart met het vaststellen van het plan van aanpak en het voorgenomen besluit voor de locatie Overgoo 5 in Leidschendam.

De volgende stap in het proces is het vastleggen van de verantwoordelijkheden en onderlinge afspraken in een bestuursovereenkomst. In deze overeenkomst wordt de inbreng van omwonenden en de gemeenteraad nadrukkelijk meegenomen.

In de bestuursovereenkomst wordt onder meer geregeld dat het COA verantwoordelijk is voor het gereed maken van de locatie voor de opvang van de kinderen (14-17 jaar). In de opvang biedt het COA individuele begeleiding, vrijetijdsactiviteiten en 24-uurs-toezicht. Het COA is verantwoordelijk voor de sociale en fysieke veiligheid van bewoners, begeleiders en vrijwilligers op de locatie. Ook zijn zij verantwoordelijk voor zorg en voldoende begeleiding en dagbesteding. Onze lokale ondernemers, verenigingen en maatschappelijke partners kunnen hierbij een belangrijke rol

spelen. Daarom zal het college erop aandringen dat het COA zo snel als mogelijk deze lokale partners spreekt over de samenwerkingsmogelijkheden. Het college is ervan overtuigd dat Leidschendam-Voorburg hiermee een warm en veilig welkom kan bieden aan de kinderen.

De gemeente is verantwoordelijk voor de veiligheid om de opvanglocatie heen, het onderwijs voor de asielkinderen en de jeugdhulp. Voor de leeftijd van de beoogde doelgroep zijn voldoende voortgezet onderwijs-plekken nodig. Dit vereist afstemming met gemeente Den Haag. Elk kind heeft recht op onderwijs en jeugdhulp en het college wil verantwoordelijkheid voor nemen. Tegelijkertijd ziet het college ook dat er in deze sectoren al uitdagingen zijn en dat het realiseren van de benodigde plekken geen vanzelfsprekendheid is. Dit vraagt om een nauwe samenwerking en afstemming met onze partners.

Betrokkenheid van omwonenden

Het is voor het college zeer belangrijk dat de omwonenden goed gehoord, gezien en meegenomen worden. Het contact met onze inwoners ziet het college dan ook als een zeer belangrijke, gezamenlijke taak die zorgvuldig uitgevoerd moet worden. De omwonenden zullen doorlopend in het proces betrokken worden. Zowel bij de periode van voorbereiding en besluitvorming als wanneer de opvang geopend is.

In de huidige fase van voorbereiding en besluitvorming organiseert het college samen met het COA op 9 november 2023 een inloopavond voor omwonenden. De omwonenden worden hiervoor met een brief uitgenodigd. Het college wil bij deze inloopavond informatie geven over de plannen voor een opvanglocatie en vooral goed luisteren naar de zorgen en vragen van omwonenden. Hiermee is de inloopavond ook een belangrijk moment om input op te halen voor het opstellen van de bestuursovereenkomst en de werkafspraken met het COA. De gemeenteraad is ook uitgenodigd voor deze inloopavond.

Ook is het een gelegenheid voor omwonenden om ideeën te delen of hulp aan te bieden. Bij de noodopvang in de Kastelenring en de opvang van Oekraïense ontheemden heeft het college gemerkt dat er vanuit de gemeente veel animo is om te mensen te helpen in het creëren van een veilige en prettige opvangplek. Dit wil het college samen met het COA ook voor deze opvanglocatie bewerkstelligen.

Ook na de inloopavond is het contact met omwonenden van groot belang. Het COA zet sterk in op de betrokkenheid van omwonenden en richt daarom een omwonendencommissie op. Deze commissie komt ook na de opening regelmatig bij elkaar om te bespreken hoe het gaat. Daarnaast komt er bij de opening van de locatie een e-mailadres en telefoonnummer beschikbaar waar zorgen, ideeën of meldingen kunnen worden doorgegeven.

5. Besluitvorming met wensen en bedenkingen procedure

Bovenstaande taken en verantwoordelijkheden worden opgenomen in de bestuursovereenkomst en werkafspraken tussen het college en het COA. Het college stelt de overeenkomst vervolgens vast en informeert de gemeenteraad.

De belangrijkste voorwaarden voor het college zijn:

1. De duur van de opvanglocatie: deze locatie is beschikbaar tot uiterlijk eind 2026 zodat de al geplande locatieontwikkeling niet vertraagt;
2. De onderwijsmogelijkheden voor de kinderen: de opvangplekken kunnen alleen aangeboden worden aan het aantal kinderen waarvoor ook onderwijsplekken beschikbaar zijn;
3. Financiële dekking van alle gemeentelijke kosten;
4. Goede samenspraak met omwonenden.

De raad wordt met dit raadsvoorstel en het concept raadsbesluit gevraagd om haar wensen en bedenkingen (via amendementen of moties) kenbaar te maken aan het college.

Het COA sluit daarnaast een tijdelijke huurovereenkomst met de vastgoedeigenaar. Daarna start de realisatiefase en vervolgens de beheerfase. De verwachting is dat de locatie in de eerste helft van 2024 opengaat.

Definitieve besluitvorming door het College over de opvanglocatie vindt plaats door het sluiten van de bestuursovereenkomst tussen het COA en de gemeente. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de input uit de inloopavond met omwonenden en de wensen en bedenkingen procedure van de gemeenteraad. Het college streeft ernaar om in januari 2024 tot een overeenkomst te komen met het COA.

6. De financiële gevolgen van het besluit

Het realiseren en hebben van een opvanglocatie in de gemeente vraagt om inzet van ambtelijke capaciteit en financiële middelen. Er zijn verschillende financiële regelingen beschikbaar voor gemeenten die opvanglocaties faciliteren voor het COA. Het college wil in de bestuursovereenkomst opnemen dat alle overige kosten die (in)direct gemaakt worden voor de realisatie en beheren van een opvanglocatie, gedragen worden door het COA. Daarnaast is het mogelijk dat de benodigde capaciteit voor het realiseren van een opvanglocatie gevolgen heeft voor lopende projecten. Wanneer dit verregaande gevolgen heeft, wordt de raad hierover geïnformeerd.

Datum 31 oktober 2023
Nummer 3528
Pagina 6/6

burgemeester en wethouders van Leidschendam-Voorburg,

R.J. den Haan
secretaris

M.W. Vroom
burgemeester

Documenten behorende bij dit raadvoorstel

3528 Concept raadsbesluit voornemen tot opvang asielkinderen